

Malmö stad
Grundskolenämnden

Datum

2025-03-05

Adress

Rönnbladsgatan 1 B

Diarienummer

GRF-2025-1259

Yttrande**Till**

Kommunstyrelsen

**Remiss Utbildningsdepartementet - Ökat
uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet -
skolans och socialtjänstens behov
STK-2025-218**

Sammanfattning

Grundskolenämnden i Malmö stad väljer sig att yttra om de förslag i remissen som berör grundskolenämndens verksamhet med speciellt fokus på kapitel 6 "Skolans informationsbehov". Grundskolenämnden ställer sig generellt positiv till remissens förslag som är riktat mot grundskolornas verksamhet.

Yttrande

Grundskolenämnden i Malmö stad väljer sig att yttra om de förslag i remissen som berör grundskolenämndens verksamhet med speciellt fokus på kapitel 6 "Skolans informationsbehov". Grundskolenämnden ställer sig generellt positiv till remissens förslag som är riktat mot grundskolornas verksamhet. Nedan återges remissens förslag och grundskolenämndens synpunkter om dessa.

Förslag 6.1.1 Skolan har behov av mer information

Utredningens bedömning: Skolan har behov av mer information från brottsbekämpande myndigheter, socialtjänsten och andra skolor i situationer där informationsdelning inte kan ske med samtycke. Befintlig reglering är inte tillräcklig för att möjliggöra att brottsbekämpande myndigheter, socialtjänsten och skolor lämnar den information som skolan har behov av för att kunna bidra i det brottsförebyggande arbetet.

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.1.1 Skolan har behov av mer information

Grundskolenämnden instämmer med utredningens förslag om att skolan har behov av mer information från brottsbekämpande myndigheter, socialtjänsten och andra skolor i

situationer där informationsdelningen inte kan ske med samtycke. Detta för att göra det möjligt att fördjupa det brottsförebyggande arbetet och att kunna arbeta både mer förebyggande såväl som åtgärdande. Grundskolenämnden anser att utgångspunkten ska vara att detta sker med samtycke från eleven men instämmer att det kan finnas situationer där informationsutbytet kan behöva göras även utan samtycke, men att då den berörda eleven informeras om detta i efterhand.

Förslag 6.1.2 Det bör införas möjligheter att dela information, men inte uppgiftsskyldigheter

Utredningens bedömning: Det finns inte skäl att införa uppgiftsskyldigheter för brottsbekämpande myndigheter eller socialtjänsten i förhållande till skolan. Informationsdelning bör i stället möjliggöras genom sekretessbrytande bestämmelser. Särskilda överväganden måste dock göras när det handlar om informationsöverföring i samband med elevers skolbyten.

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.1.2 Det bör införas möjligheter att dela information, men inte uppgiftsskyldigheter

Utifrån de skäl som anges i remissen gällande svårigheterna att kräva uppgiftsskyldigheter och de hänseenden som i så fall behöver hanteras, ställer sig grundskolenämnden positiv till utredningens förslag gällande att det ska finnas möjlighet att dela information, men inte uppgiftsskyldighet. Grundskolenämnden instämmer således med remissens bedömning att informationsbehovet i skolan bör tillgodoses genom ”sekretessbrytande undantag som möjliggör – men inte kräver – att information delas”.

Förslag 6.1.3 En sekretessbrytande bestämmelse för vissa brottsbekämpande myndigheter

Utredningens förslag: Det förs i 35 kap. 10 e § OSL in en sekretessbrytande bestämmelse som anger att sekretessen enligt 35 kap. 1 § OSL inte hindrar att Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen lämnar uppgift om en enskild till en skolenhet, om det kan antas att uppgiften behövs i skolenhetens verksamhet för att förebygga eller förhindra brottslig verksamhet.

En uppgift får lämnas endast om intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.1.3 En sekretessbrytande bestämmelse för vissa brottsbekämpande myndigheter

Grundskolenämnden instämmer med att det bör anges att en uppgift får lämnas om det kan antas att uppgiften behövs i skolans verksamhet för att förebygga eller

förhindra brottslig verksamhet. Vidare anser grundskolenämnden att det är rimligt att det är den utlämnande aktören som ska pröva om rekvisitet är uppfyllt. Grundskolenämnden anser att utredningen har rätt i att förslaget underlättar för skolorna att i ett tidigt skede ska kunna uppmärksamma elever som är i behov av stöd eller där elevens agerande kan medföra risker för andra elever eller skolpersonal.

6.1.4 En sekretessbrytande bestämmelse för socialtjänsten

Utredningens förslag: Det förs i 10 kap. OSL in en sekretessbrytande bestämmelse som anger att sekretessen enligt 26 kap. 1 § OSL inte hindrar att en uppgift som rör en elev i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan eller den kommunala vuxenutbildningen lämnas till den skolenhet eleven tillhör om

- det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att eleven kommer att utöva brottslig verksamhet eller utsättas för brott,
- det kan antas att uppgiften behövs i skolans verksamhet för att förebygga eller förhindra detta och
- det med hänsyn till planerade eller pågående insatser eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

Bestämmelsen ska inte omfatta specifika uppgifter om begångna brott.

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.1.4 En sekretessbrytande bestämmelse för socialtjänsten

Grundskolenämnden ställer sig positiv till detta.

6.1.5 En utökad uppgiftsskyldighet mellan skolor

Det behövs en ändrad reglering av uppgiftslämnandet mellan skolor

Utredningens bedömning: Befintlig reglering är inte tillräcklig för att möjliggöra sådan informationsdelning från en skolenhet till en annan skolenhet som behövs och är befogad i det brottsförebyggande arbetet. En sekretessbrytande uppgiftsskyldighet

bör därför införas för sådant utlämnande av information. Uppgiftsskyldigheten bör avgränsas till att avse situationen då en elev byter skolenhet.

När det gäller uppgiftsutbytet vid skolbyten gör sig emellertid särskilda överväganden gällande samband med ett skolbyte tar den mottagande skolan över ansvaret för eleven. Det är således i en sådan situation särskilt viktigt att information som är av betydelse för skolans verksamhet inte går förlorad. Som utgångspunkt måste vidare gälla att om viss information kring brottslighet har bedömts nödvändig att behandla hos den överlämnande skolan, så är detta en stark indikation på att uppgifterna också behövs i den mottagande skolans verksamhet. Informationsöverlämningen i samband med

skolbyte är vidare redan i dag reglerad som en uppgiftsskyldighet. Starka skäl talar enligt vår bedömning för att överlämnandet av information som är relevant ur ett brottsförebyggande perspektiv bör inordnas i det befintliga systemet med informationsöverlämning vid skolbyten, snarare än att inrätta en parallell möjlighet att på eget initiativ lämna över sådan information.

Uppgiftsskyldigheten i samband med skolbyte bör utvidgas

Utredningens förslag: Det förs i 3 kap. 12 j § skollagen (2010:800) in en bestämmelse som anger att den skolenhet som eleven lämnar även ska överlämna sådana uppgifter som rör eleven om det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att eleven kommer att utöva brottslig verksamhet eller utsättas för brott, och uppgifterna behövs i den mottagande skolenhetens verksamhet för att förebygga eller förhindra detta

Utredningens förslag: Uppgiftslämnande bör endast ske i de fall då det finns ett behov för den mottagande skolenheten att få del av uppgiften.

Utredningens förslag: En uppgift ska inte lämnas ut om övervägande skäl talar mot att uppgiften lämnas ut.

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.1.5 En utökad uppgiftsskyldighet mellan skolor

Grundskolenämnden ställer sig positiv till detta. Det är av stor vikt att betona att det måste finnas välfungerande strukturer gällande informationsöverlämning vid elevs skolbyten, inte minst vid mottagning eller överlämnande mellan olika huvudmän.

6.1.6 Skyddet för uppgifterna hos den mottagande skolan

Utredningens bedömning: Det bör inte införas en kompletterande sekretessreglering i skolans verksamhet för de uppgifter som lämnas till skolan.

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.1.6 Skyddet för uppgifterna hos den mottagande skolan

Grundskolenämnden ställer sig positiv till detta.

6.1.7 Skolenheter inom fler skolformer ska informera om att en elev mottagits

Utredningens förslag: 3 kap. 12 j § andra stycket skollagen (2010:800) ska ändras så att skolenheter inom fler skolformer blir skyldiga att informera om att man tagit emot en elev. När en elev i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan övergår från skolformen till en annan av de angivna skolformerna, eller byter skolenhet inom

skolformen, ska den mottagande skolenheten skyndsamt informera den överlämnande skolenheten om att skolenheten har tagit emot eleven, om det inte är obehövt.

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.1.7 Skolenheter inom fler skolformer ska informera om att en elev mottagits

Grundskolenämnden ställer sig positiv till detta.

6.2.1 Våra förslag medför en utökad behandling av personuppgifter

Utredningens bedömning: Våra förslag om utökade möjligheter respektive skyldigheter att lämna sekretessreglerad information om enskilda till skolor medför en utökad behandling av personuppgifter. Förslagen innebär emellertid inte att skolor kommer att behandla personuppgifter som inte redan kan behandlas enligt det dataskyddsrättsliga regelverket

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.2.1 Våra förslag medför en utökad behandling av personuppgifter

Grundskolenämnden instämmer med utredningens bedömning att det dataskyddsrättsliga regelverket behandlar de personuppgifter som det handlar om.

6.2.3 Integritetsrisker aktualiseras som en följd av våra förslag

Utredningens bedömning: Våra förslag innebär att olika typer av personuppgifter kommer att behandlas. Det är fråga om en i flera avseenden integritetskänslig personuppgiftsbehandling som i stor utsträckning rör barn. Behandling av känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelser kommer att aktualiseras. Det finns således integritetsrisker med behandlingen

6.2.4 Det finns skyddsåtgärder

Utredningens bedömning: Det finns skyddsåtgärder som begränsar integritetsriskerna.

Begreppet skyddsåtgärder förekommer i olika sammanhang i EU:s dataskyddsförordning. Begreppet definieras inte i förordningen men olika exempel anges. I artikel 6.4 e anges att lämpliga skyddsåtgärder kan inbegripa kryptering eller pseudonymisering. I svensk kontext har uttalats att skyddsåtgärder som avses i artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning exempelvis kan bestå i bestämmelser som reglerar sekretess, rätt till partsinsyn och föreskrifter om informationssäkerhet och gallring samt bestämmelser om sökbegränsningar (prop. 2017/18:105 s. 88). Vid införandet av sekretessbrytande bestämmelser har de villkor som gäller för uppgiftslämnandet ansetts utgöra skyddsåtgärder i denna mening (se till exempel prop. 2019/20:123 s. 41).

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.2.3 Integritetsrisker aktualiseras som en följd av våra förslag och 6.2.4 Det finns skyddsåtgärder

Grundskolenämnden har inga invändningar gällande integritetsriskerna och de skyddsåtgärder som bedöms kunna bemöta dessa.

6.2.9 Våra förslag innebär inte övervakning eller kartläggning

Utredningens bedömning: Våra föreslagna bestämmelser innebär inte någon ny möjlighet till personuppgiftsbehandling som innebär övervakning eller kartläggning av enskildas personliga förhållanden.

Avgörande för om en åtgärd ska anses innebära övervakning eller kartläggning är inte dess huvudsakliga syfte utan vilken effekt åtgärden har. Bestämmelsen omfattar endast sådana intrång som på grund av åtgärdens intensitet eller omfattning eller av hänsyn till uppgifternas integritetskänsliga natur eller andra omständigheter innebär ett betydande ingrepp i den enskildes privata sfär (prop. 2009/10:80 s. 250). I förarbetena har uttalats att en åtgärd från det allmännas sida som vidtas primärt i syfte att ge myndigheterna underlag för beslutsfattande i enskilda fall, exempelvis insamling av uppgifter av visst slag för beslut om till exempel beskattning eller liknande, kan – även om avsikten inte är att kartlägga enskilda – i många fall anses innebära kartläggning av enskildas förhållanden. Så torde fallet vara i fråga om ett stort antal uppgiftssamlingar som det allmänna förfogar över (prop. 2009/10:80 s. 180).

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.2.9 Våra förslag innebär inte övervakning eller kartläggning

Grundskolenämndens instämmer med utredningens bedömning.

6.2.10 Det behövs ingen kompletterande reglering för skolan

Utredningens bedömning: Det behövs ingen kompletterande reglering för den personuppgiftsbehandling som är nödvändig för skolan med anledning av våra förslag.

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.2.10 Det behövs ingen kompletterande reglering för skolan

Grundskolenämnden instämmer med detta.

6.2.11 Slutlig proportionalitets- och nödvändighetsbedömning

Utredningens bedömning: Våra förslag är nödvändiga och proportionerliga och förenliga med det dataskyddsrättsliga regelverket

Ett första led i bedömningen är således att avgöra om förslagen utgör en effektiv lösning på en konkret och tydliggjord problematik. Den grundläggande problematik som beskrivs i direktiven till vår utredning är att barn och unga socialiseras och rekryteras in i organiserad brottslighet och en kriminell livsstil. Som framhålls i direktivet är det viktigt att upptäcka och identifiera barn och unga som är i behov av stöd i ett tidigt skede och i detta arbete är socialtjänsten och skolan centrala aktörer (dir. 2023:120). Detta upprepas i regeringens strategi för det brottsförebyggande arbetet (skr. 2023/24:68). Som vi redovisat i kapitel 3 innebär brottsligheten en stor utmaning som fordrar insatser från många av samhällets aktörer. Det är ett mycket angeläget och viktigt samhällsintresse att det brottsförebyggande arbetet kan fungera effektivt och ändamålsenligt. Skolans roll i det brottsförebyggande arbetet är, enligt vår bedömning, främst att bidra med de åtgärder och insatser som ligger inom skolans kärnuppdrag. Lyckas skolan med sitt grunduppdrag har det potential att vara en central del i samhällets brottsförebyggande arbete. Det är därför ett angeläget intresse att skolan får tillgång till den information som behövs för att adekvata åtgärder och insatser ska kunna sättas in.

Vår kartläggning har bekräftat att det bland yrkesverksamma inom skolan finns ett relativt stort upplevt behov av mer information för att kunna bidra med skolans insatser i det brottsförebyggande arbetet, såväl från socialtjänsten som från brottsbekämpande myndigheter. Även yrkesverksamma inom socialtjänsten har uttryckt ett behov av att kunna lämna mer information till skolan. Vår analys visar också att de nuvarande rättsliga möjligheterna att dela information mellan aktörerna är för begränsade för att möjliggöra ett ändamålsenligt informationsutbyte inom det brottsförebyggande arbetet. Det är således vår bedömning att våra förslag svarar mot ett angeläget behov av utökade rättsliga förutsättningar för informationsdelning i brottsförebyggande samverkan. Det finns enligt vår bedömning fog för slutsatsen att våra förslag kommer att bidra till en effektivare samverkan. Även om en framgångsrik brottsförebyggande samverkan också förutsätter en mängd andra åtgärder – som ligger utanför ramen för denna utrednings uppdrag – är det således också vår bedömning att våra förslag är nödvändiga för att arbeta med den grundläggande problematik kring kriminalitet som föranlett denna utredning.

Grundskolenämndens synpunkter rörande 6.2.11 Slutlig proportionalitets- och nödvändighetsbedömning

Grundskolenämnden instämmer med utredningens bedömning och betonar att skolan har en mycket viktig roll i det brottsförebyggande arbetet utifrån de delar som skolan hanterar och kan påverka.

9.6.3 Konsekvenser för kommuner och regioner

Utredningens bedömning: Förslagen leder inte till ett ökat resursbehov vid kommuner och regioner.

Grundskolenämndens synpunkter rörande 9.6.3 Konsekvenser för kommuner och regioner

Grundskolenämnden delar utredningens bedömning.

9.6.4 Särskilt om skolan

Utredningens bedömning: Våra förslag leder inte till ett ökat resursbehov i skolan.

Grundskolenämndens synpunkter rörande 9.6.4 Särskilt om skolan

Grundskolenämnden delar utredningens bedömning.

Ordförande

Sara Wettergren (L)

Förvaltningsdirektör

Peter Lindberg